

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 7/10), na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 91. sjednici, održanoj dana 14.01.2021. godine, donosi

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Mišljenje Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice sa mišljenjima Saveza samostalnih sindikata BiH - Kantonalni odbor Zeničko-dobojskog kantona i Udruženja poslodavaca FBiH - Grupacija poslodavaca Zeničko-dobojskog kantona o Nacrta Strategije zapošljavanja Federacije Bosne i Hercegovine (2021.-2027.), koji je kantonalnim skupštinama dostavljen na mišljenje od strane Federalnog ministarstva rada i socijalne politike.

II.

Zaključak sa Mišljenjem iz tačke I. ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/21
Datum, 14.01.2021. godine
Zenica

PREMIJER
po Odluci predsjedavajućeg Skupštine

Mirnes Bašić

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,
1x Stručna služba Skupštine,
1x a/a.

ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
VLADA

1/20

n/r Premijera

godine

n/r Sekretara

Broj: 09-30-18296-2-

Zenica, 29.12.2020.

PREDMET: Mišljenje o Nacrtu Strategije zapošljavanja Federacije Bosne i Hercegovine 2021.-2027., d o s t a v l j a s e

Postupajući u skladu sa zaduženjem Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, a s obzirom da je oblast rada, kao segment socijalne politike, u zajedničkoj nadležnosti federalne vlasti i kantona, u skladu sa članom III.2. i III.3 Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, dostavljen je u proceduru tekst Nacrta Strategije zapošljavanja Federacije Bosne i Hercegovine 2021.-2027. godina.

S tim u vezi, Stručna služba Skupštine zatražila je aktom, broj: 01/02-30-18296-1/20 od 24.11.2020. godine od Vlade Zeničko-dobojskog kantona i ovog ministarstva mišljenje na predloženi Nacrt Strategije. Također isti materijal je dostavljen ovom ministarstvu uz akt Stručne službe Vlade Zeničko-dobojskog kantona broj: 02-1-30-18296-2/20 od 26.11.2020. godine.

Radi mišljenja o predloženom tekstu Nacrta Strategije, Ministarstvo je 09.12.2020. godine, elektronskom poštom isti uputilo Savezu samostalnih sindikata BiH-Kantonalni odbor Zeničko-dobojskog kantona i Udruženju poslodavaca FBiH-Grupacija poslodavaca Zeničko-dobojskog kantona, a ista je potom razmatrana i na sjednici Ekonomsko-socijalnog vijeća za područje Zeničko-dobojskog kantona. Nakon razmatranja Nacrta Strategije na 26. sjednici Ekonomsko-socijalnog vijeća održanoj 23.12.2020. godine, donesen je jednoglasan zaključak kojim je resorno ministarstvo zaduženo da u zvanično mišljenje Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice integriše mišljenja socijalnih partnera iznesena na 26. sjednici Vijeća i kao jedinstven dokument isto dostavi Vladi na usvajanja i upućivanje u dalju skupštinsku proceduru.

Slijednom navedenog ovo ministarstvo daje sljedeće:

MIŠLJENJE

Kao obrazloženje za upućivanje u proceduru Nacrta Strategije zapošljavanja Federacije Bosne i Hercegovine (2021.-2027.) navodi se da je Programom rada Federalnog ministarstva rada i socijalne politike za 2021. godinu, kao jedna od aktivnosti predviđena izrada predmetne Strategije.

Predmetni dokument je dobra platforma koja postavlja principe reforme i mjere koje će se provoditi u Federaciji u području zapošljavanja u periodu 2021.-2027. godine.

Nacrt Strategije predviđa četiri strateška cilja, i to:

1. Povećati ličnu zapošljivost i unaprijediti usklađenost vještina sa zahtjevima tržišta rada;
2. Promovirati kapacitet preduzeća u privatnom sektoru za otvaranje formalnih radnih mjesta;
3. Osigurati uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada kroz efektivnije aktivne politike tržišta rada;
4. Osnažiti upravljanje tržištem rada i povećati kapacitete za provođenje politike.

Ovako postavljeni strateški ciljevi sa predloženim izlaznim rezultatima predstavljaju dobru osnovu za izradu konkretnih mjera i aktivnosti usmjerenih ka smanjenju nezaposlenosti. Ovo posebno iz razloga što su kao ključni strateški ciljevi prepoznati gorući problemi na tržištu rada, ali također smatramo da je za realizaciju istih nužno provesti niz reformskih procesa. Smatramo da se ti reformski procesi odnose na oblast zdravstvenog sistema, prevashodno reforme zdravstvenog osiguranja, zatim na oblast obrazovanja prevashodno u dijelu izmjena nastavnih planova i programa s ciljem usklađivanja istih sa potrebama tržišta rada, zatim u oblasti privrede u dijelu koji se odnosi na pojednostavljenje administrativnih procedura za registraciju privrednih subjekata i smanjenje poreskog opterećenja odnosno preispitivanja fiskalnih i parafiskalnih nameta s ciljem poticanja formalne zaposlenosti.

Posebno ukazujemo na potrebu da se u reformske procese u oblasti zapošljavanja trebaju uključiti institucije nadležne za oblast socijalne zaštite, pogotovo u dijelu realizacije trećeg strateškog cilja (Osigurati uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada kroz efektivnije aktivne politike tržišta rada). Predlažemo da se u razradi ovog cilja jasno definiše koje su to kategorije u nepovoljnom položaju tako što će se precizirati da su to ključne skupine: osobe sa invaliditetom i osobe sa teškoćama u razvoju, osobe sa niskim stepenom obrazovanja, pripadnici nacionalnih manjina.

Također sugerišemo da je u dijelu nacрта Strategije „Mehanizmi implementacije i koordinacije“ potrebno jasno precizirati odgovorne institucije za provođenje politika i mjera iz strategije. Ovo iz razloga što smo poučeni dosadašnjom praksom u provođenju strateškog dokumenta naišli na niz problema u realizaciji mjera kada za realizaciju istih nisu jasno bile zadužene nadležne institucije.

Postupajući po zaduženju iz zaključka Ekonomsko-socijalnog vijeća za područje Zeničko-dobojskog kantona donesenog na 26. sjednici održanoj 23.12.2020. godine, ovo ministarstvo dostavlja i mišljenja, kako slijedi:

Udruženje poslodavaca FBiH-Grupacija poslodavaca Zeničko-dobojskog kantona

1. Prvi dio u kome se analizira postojeće stanje je dobro odrađeno, upućuje na potencijalne probleme u budućnosti PAD NATALITETA i MIGRACIJE a da u drugom dijelu koji razrađuje programe i ciljeve nije dat odgovor na ove izazove koji će nam, a već i sada prave probleme. Smatramo da u ciljevima - užitim, na strani 41 materijala i po ovom pitanju treba dati odgovor, kao npr.

- Uvođenje poticaja rađanja i donošenje politika poboljšanja nataliteta;
- Uvoz nedostajuće radne snage adekvatnih zanimanja.

2. Stalne primjedbe i zahtjevi poslodavaca o potrebi odvajanja zdravstvene zaštite od Zavoda za zapošljavanje je prepoznato i dobro obrađeno.

3. Nesklad i loša uvezanost obrazovnih institucija u formalnom obrazovanju, sa JUZ i privredom je također dobro uočena i opisana kao i veza između poslodavaca i JUZ oko osposobljavanja osoba na biroima.

Međutim, nisamo pronašli da je i u ciljevima i mjerama to najbolje riješeno.

Zato je neophodno jačati, stidljivo napomenuto osposobljavanje kod poslodavaca, uvezivanje u sistem formalnog obrazovanja što većeg broja poslodavaca (praktična nastava), poticanje obaveznih pripravničkih obuka kod ovlaštenih poslodavaca uz sufinansiranja, poticanje prvog zapošljavanja kao i prekvalifikacije. U ovim oblastima su već rađeni razni probni projekti i smatramo da je vrijeme da se oni i šire primjene, ako su ocjenjeni kao dobri sa pozitivnim učincima.

Inače je ovo jako dobar materijal za javnu raspravu i potencijalnu dogradnju. Slabost mogu biti veze sa drugim strategijama i zakonima iz oblasti koje nisu direktna sfera ovog ministarstva, te je potrebno staviti fokus na usklađivanje tih oblasti.

Savezu samostalnih sindikata BiH-Kantonalni odbor Zeničko-dobojskog kantona

U uvodnom dijelu dokumenta stoji da je u izradi istog učestvovao sindikat, što nije tačno i takva konstatacija ne stoji. Također smatramo da ne stoji ni mišljenje predlagača da se radi o ambicioznoj i akcijski orjentisanoj platformi jer na istoj stranici dokumenta autor iznosi činjenicu da trenutno Federacija nema sveobuhvatnu razvojnu strategiju i da nedostatak takve dugoročne vizije ograničava mogućnost razvoja sveobuhvatnije strategije zapošljavanja. Obzirom da je Federalni zavod za programiranje zajedno sa širokim krugom učesnika u junu 2020. godine izradio radnu verziju strategije razvoja Federacije BiH 2021.-2027., mišljenja smo da je Vlada Federacije Strategiju razvoja trebala već ranije uputiti u parlamentarnu proceduru. Time bi se stekli uslovi za izradu sveobuhvatnije i konkretnije strategije zapošljavanja u Federaciji BiH.

Također smo primjetili neuobičajen pristup obradi podataka u predmetnom dokumentu. Naime, primjetno je da se u Strategiji većina statističkih podataka uglavnom iskazuju u procentima, a ne u cijelim brojevima. Naročito ističemo, da u cijeloj Strategiji nisu predstavljene podaci o broju zaposlenih osoba, zaposlenih osoba po sektorima i djelatnostima, kretanju zaposlenosti u određenim vremenskim periodima, iznosu plaća kao niti podaci o broju nezaposlenih osoba na tržištu rada na nivou Federacije BiH niti na nivou kantona. Bez obzira na navedeno cijenimo da je predlagač dokumenta u prvom dijelu Nacrta strategije i predstavljenoj analizi stanja na tržištu rada dijagnosticirao najznačajnije karakteristike tržišta rada u Federaciji BiH, a koji pokazuju da se Federacija BiH nalazi pred velikim problemima i izazovima u pogledu strategije zapošljavanja. Analizom predstavljenih podataka i poređenjem istih sa zemljama okruženja i EU vidljivo je da je stanje na tržištu rada u FBiH zabrinjavajuće i da zahtijeva poduzimanje konkretnih politika i mjera na tržištu rada kako bi se uspostavio brži trend ekonomskog rasta i stvorili preduslovi za očuvanje postojećih i otvaranje novih produktivnih i dostojanstvenih radnih mjesta.

Kada su u pitanju definisani strateški ciljevi Nacrta strategije mišljenja smo da su isti prihvatljivi ali da ih je zbog sveobuhvatnosti strategije i u skladu sa aktuelnim trenutkom izazvanom pandemijom koronavirusa nužno potrebno proširiti na način da se strategijom obavezno predvidi da jedan od strateških ciljeva precizira politiku i mjere očuvanja radnih mjesta. Ovo iz razloga što je pandemija koronavirusa u tekućoj godini izazvala značajan pad ekonomskih aktivnosti i na tržištu rada za posljedicu ima smanjenje broja zaposlenih i ostanak bez posla velikog broja radnika, a i ukazala na strukturne slabosti BiH ekonomije. Nepobitna je činjenica da dubina krize koju je izazvala pandemija još nije poznata, a nije poznato ni do kada će ona trajati i kakve će posljedice ostaviti na ukupan život i ekonomiju generalno kako u svijetu tako i u našoj zemlji. S tim u vezi smatramo i predlažemo da se u Strategiji zapošljavanje Federacije BiH 2021.-2027. godina ugradi još jedan od strateških ciljeva, a koji bi se odnosio na očuvanje postojećeg nivoa zaposlenosti.

Cijenimo da nam je potrebna Strategija zapošljavanja koja će nam pomoći da izađemo iz krize jači i da u Federaciji BiH uspostavimo održivu ekonomiju koja će ostvarivati visoke stope zaposlenosti.

Također trebamo voditi računa ne samo o kvantitetu otvorenih radnih mjesta nego i njihovom kvalitetu jer jedino tako možemo postići održiv rast koji neće samo smanjiti nezaposlenost nego i siromaštvo. Nadalje smatramo da Strategija zapošljavanja Federacije BiH 2021.-2027. obavezno treba da sadrži akcioni plan djelovanja koji bi sačinjavao popis predviđenih aktivnosti, njihove nosioce, vrijednosti i izvore finansiranja i očekivane rezultate.

Tokom rasprave na 26. sjednici ESV za ZDK predstavnici sindikata su ukazali na nepovoljan materijalni položaj radnika posebno u realnom sektoru, zatim činjenicu da od 24 granska kolektivna ugovora danas na snazi imamo samo četiri, kao i činjenicu da je otkazan Opći kolektivni ugovor, tako da u Federaciji ne postoji akt koji definiše minimalnu platu niti materijalna prava radnika. Stav je sindikata da je sve to direktna posljedica primjene novog Zakona o radu, na šta je sindikat ukazivao još 2015. godine, a rezultat je sve masovniji odlazak radnika u inostranstvo.

Dakle, stav je sindikata da trebamo voditi računa ne samo o kreiranju novih radnih mjesta nego i o njihovom kvalitetu, jer jedino tako možemo postići održiv rast koji neće samo smanjiti nezaposlenost nego i siromaštvo.

Postupajući po naprijed nevedenim zaduženjima, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog, dostavlja Mišljenje ovog ministarstva sa integrisanim mišljenjima socijalnih partnera.

S poštovanjem,

MINISTRICA

Azra Šabanović

Dostavljeno:

1x Naslov

1x a/a

Telefon: 032/460-680; Fax: 032/460-682; e-mail: min.rad@zdk.ba